

VN: Giới đấu tranh nói hoãn luật biểu tình 'đẩy dân vào thế rủi ro'

Bùi Thư
BBC News Tiếng Việt

15 tháng 5 2020

GETTY IMAGES

| Biểu tình chống Trung Quốc ở Hà Nội vào tháng 7/2011.

Chính quyền Việt Nam tiếp tục trì hoãn luật Biểu tình do "sợ thế lực thù địch chống phá". Người dân đối mặt với nguy hiểm nào và cần làm gì để bảo vệ quyền của mình?

Chính quyền Việt Nam vừa cho biết chưa đề xuất đưa một số dự án luật, trong đó có luật Biểu tình, vào chương trình xây dựng luật 2020 và cả 2021.

Giới phân tích cho rằng lý do thực sự đằng sau quyết định trì hoãn luật Biểu tình suốt gần 10 năm là "để bảo vệ chế độ".

- VN: Hoãn luật biểu tình vì 'chưa có hòa bình từ 1975'
- Có 'đạo diễn' biểu tình chống luật đặc khu?

"Trong một môi trường kém minh bạch như Việt Nam, chúng ta khó có câu trả lời cho lý do thực sự của việc trì hoãn. Tôi chỉ có thể phỏng đoán rằng đây thuần túy là một vấn đề chính trị, vấn đề an nguy của chế độ", ông Trịnh Hữu Long, luật gia, Tổng biên tập tạp chí Luật Khoa, nhận xét trong cuộc trao đổi với BBC News Tiếng Việt hôm 14/5.

Nhà hoạt động Nguyễn Trang Nhung cho rằng lý do trì hoãn là "dễ hiểu, vì luật biểu tình có thể thúc đẩy dân chủ hóa ở Việt Nam, điều mà chính phủ Việt Nam không muốn do họ muốn duy trì sự lãnh đạo độc tôn của mình càng lâu càng tốt".

Bộ Công an nói gì?

Báo VNExpress hôm 12/5 đưa tin Bộ Công an đã đề xuất và được Thủ tướng đồng ý báo cáo Ủy ban Thường vụ Quốc hội cho phép lùi thời gian trình dự thảo luật Biểu tình. Đây là nội dung giải đáp kiến nghị trước đó của cử tri tỉnh Bình Thuận về việc xem xét sớm ban hành luật Biểu tình.

Lý do Bộ Công an đưa ra là để "có thêm thời gian nghiên cứu kỹ, bảo đảm chất lượng, phù hợp với thực tiễn, không để các thế lực thù địch, phản động lợi dụng sự thiếu chặt chẽ của luật mà xuyên tạc, hoạt động chống phá".

GETTY IMAGES

Người dân biểu tình chống Trung Quốc tại TP HCM vào năm 2014

Văn bản trả lời cho biết Bộ Công an đã tổ chức nhiều cuộc hội thảo, khảo sát thực tế, nghiên cứu kinh nghiệm một số nước Nga, Trung Quốc, Hàn Quốc, Thái Lan... để xây dựng dự án luật Biểu tình. Dự thảo luật cũng đã được các bộ ngành tham gia ý kiến, Bộ Tư pháp thẩm định nhưng vẫn còn nhiều vấn đề vướng mắc, chưa thống nhất cao về đối tượng áp dụng, những trường hợp không được tổ chức, tham gia biểu tình, thẩm quyền cho đăng ký biểu tình.

Trong khi đó, trả lời báo chí đầu nhiệm kỳ Quốc hội khóa 14 hồi năm 2016, Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân khẳng định luật Biểu tình sẽ được Quốc hội nghiêm túc xem xét chứ không lùi vô thời hạn. Tổng thư ký Quốc hội Nguyễn Hạnh Phúc thì giải thích rằng không phải Quốc hội không quan tâm đến luật Biểu tình mà do Chính phủ chưa trình sang.

Từ khi đưa vào kế hoạch xây dựng luật hồi năm 2011, dự án luật Biểu tình liên tục bị trì hoãn. Trong thời gian đầu, một số ý kiến ủng hộ việc trì hoãn cho rằng "tình hình đang phức tạp, chưa phù hợp", tuy nhiên, gần đây càng có nhiều ý kiến từ trong chính giới Việt Nam kêu gọi đẩy nhanh tiến độ cho luật Biểu tình, coi việc chưa có luật này là một món nợ của nhà nước đối với người dân.

Chính phủ cũng từng thừa nhận việc chưa ban hành luật về Hội, luật Biểu tình như là những tồn tại, hạn chế trong việc thi hành Hiến pháp 5 năm qua.

Sợ tranh luận, sợ mất đặc quyền

Nhà hoạt động Nguyễn Ngọc Như Quỳnh từ Mỹ chia sẻ với BBC News Tiếng Việt hôm 13/5: "Luật Biểu tình như một quả banh được đá qua đá lại hết từ Chính phủ đến Quốc hội rồi đến Bộ Công an và lý do cuối cùng nhưng xác thực nhất do Bộ Công an vừa công bố đó là sợ thế lực thù địch lợi dụng để chống phá. Với những kinh nghiệm trong quá khứ, liên quan đến các cuộc biểu tình của phong trào sinh viên ở Sài Gòn trước 1975, đảng Cộng sản hiểu rõ hơn ai hết khái niệm 'lợi dụng biểu tình' để chống chính phủ, đây là lý do lớn nhất để trì hoãn luật Biểu tình".

Từ Đài Loan, luật gia, nhà báo, Tổng biên tập Luật khoa Tạp chí Trịnh Hữu Long cho rằng một trong những lý do của việc hoãn công bố dự thảo luật Biểu tình của Bộ Công an là sợ bị công khai góp ý, phản biện.

TRỊNH HỮU LONG

| Trịnh Hữu Long (giữa) tại một trong những cuộc biểu tình mùa hè 2011

Ông phân tích: "Theo quy trình thông thường, một dự luật cần được thông qua phải mất ít nhất 2 kỳ họp Quốc hội, có nghĩa là mất một năm. Đầu tiên họ sẽ trình Quốc hội cho ý kiến tại một kỳ họp, nhanh lắm thì đến kỳ họp tiếp theo mới có thể thông qua luật được. Trong một năm đó, bản dự thảo phải được công bố cho công chúng biết, các đại biểu Quốc hội phải cho ý kiến, báo chí sẽ phải vào cuộc, không những báo chí trong nước mà còn quốc tế nữa. Người dân sẽ tham gia ý kiến rất nhiều, đặc biệt là thông qua mạng xã hội."

"Chúng ta có thể tưởng tượng rằng nếu Bộ Công An và Chính phủ trình dự luật sang Quốc hội thì nó sẽ mở ra không gian thảo luận vô cùng lớn. Nếu chúng ta là Chính phủ, chúng ta là Đảng Cộng sản Việt Nam, chúng ta có muốn mở ra một sân chơi rộng lớn như vậy kéo dài một năm trời cho đủ các thành phần tham gia hay không?", ông nói thêm.

Nhà hoạt động Nguyễn Trang Nhung phân tích: "Khi có quyền một cách thực chất, người dân sẽ thực hiện quyền của mình, đặc biệt là những người quan tâm đến chính trị, xã hội sẽ lên tiếng nhiều hơn, bày tỏ thái độ nhiều hơn bằng các cuộc biểu tình. Điều này gây ra áp lực cho cơ quan chính quyền, buộc chính quyền phải điều chỉnh các chính sách, lề lối làm việc hiện có, đó là điều chính quyền không muốn".

Người dân tặng hoa cho lực lượng cảnh sát giao thông trong cuộc biểu tình Formosa 5/2016 tại khu vực chợ Bến Thành, TP HCM

"Không chỉ có quyền biểu tình, lâu nay người dân Việt Nam bị hạn chế nhiều quyền con người, quyền công dân khác. Các cơ quan chính quyền luôn muốn duy trì điều đó để họ có thể dễ bề cai trị và tùy tiện hành xử theo ý họ. Nếu bây giờ có luật và quyền biểu tình được thực hiện một cách thực chất, chính quyền sẽ mất đi các đặc quyền. Họ không thể hành xử tùy tiện nữa".

"Nếu việc thúc đẩy các quyền này đi xa hơn nữa, chẳng hạn dẫn tới đa đảng, thì đảng Cộng sản Việt Nam sẽ không còn vị thế độc tôn", bà Trang Nhung nói thêm.

Luật gia Trịnh Hữu Long nhận định rằng Bộ Công an, Chính phủ không muốn mất đi đặc quyền của mình, đó là "sử dụng các văn bản của bên hành pháp để kiểm soát biểu tình".

Ở một khía cạnh khác, ông Long cũng ý kiến rằng việc trì hoãn luật biểu tình còn liên quan đến sinh mệnh chính trị của chính Bộ trưởng Bộ Công an: "Đây là giai đoạn bản lề chuẩn bị nhân sự cấp cao trước Đại hội Đảng. Nằm trong nhóm ứng viên cho các vị trí lãnh đạo cao nhất, Bộ trưởng Tô Lâm sẽ không mạo hiểm đưa ra một dự luật gây xôn xao dư luận, có thể ảnh hưởng tới cơ hội chính trị của ông ta."

'Rất nguy hiểm cho người dân'

Điều 25 Hiến pháp 2013 nêu: "Công dân có quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí, tiếp cận thông tin, hội họp, lập hội, biểu tình. Việc thực hiện các quyền này do pháp luật quy định." Tại Điều 14 cũng hiến pháp này có quy định: "Quyền con người, quyền công dân chỉ có thể bị hạn chế theo quy định của luật trong trường hợp cần thiết vì lý do quốc phòng, an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội, đạo đức xã hội, sức khỏe của cộng đồng."

Hiến pháp là vậy, nhưng đặc thù chính trị của Việt Nam, quyền biểu tình của người dân trên thực tế bị "treo" vô thời hạn dù đất nước không ở trong "các trường hợp cần thiết". Chẳng hạn Nghị định 38/2005 được Chính phủ ban hành, dù không nói về "biểu tình" nhưng có các quy định xử phạt hành vi "lợi dụng các quyền tự do dân chủ" để thực hiện việc "tập trung đông người nhằm gây rối trật tự công cộng hoặc để thực hiện các hành vi vi phạm pháp luật khác". Những quy định này trên thực tế đã triệt tiêu quyền

biểu tình của người dân. Và khi có vấn đề cần phải lên tiếng, người dân luôn đối mặt với rủi ro bị xử phạt, bắt bớ, hành hung hoặc các hình thức quấy nhiễu "hậu biểu tình" khác.

Góp ý với BBC News Tiếng Việt, các nhà hoạt động, chuyên gia đều cho rằng những quy định trọng Hiến pháp là có thể hiểu và chấp nhận được, nhưng thực tế Việt Nam không có tam quyền phân lập, không có tòa án độc lập, nên khi người dân thực thi quyền biểu tình dễ bị khép vào các tội danh khác, chẳng hạn "lợi dụng tự do dân chủ" để "vi phạm pháp luật". Do đó, khi người dân đi biểu tình là họ đối mặt với rất nhiều rủi ro.

NGUYỄN NGỌC NHƯ QUỲNH

| Nhà hoạt động xã hội Nguyễn Ngọc Như Quỳnh còn được biết đến với tên gọi Mẹ Nấm

Khi còn ở trong nước, bà Nguyễn Ngọc Như Quỳnh, còn được biết đến với biệt danh Mẹ Nấm, từng thường xuyên đi biểu tình trước khi bị bắt, bị kết án tù và sau đó bị trục xuất sang Mỹ.

Từ thực tế của mình, bà Quỳnh chia sẻ: "Rủi ro lớn nhất khi tham gia biểu tình mà tôi đối mặt đó là việc bị lôi kéo, hoặc bị đánh ngay trong đám đông bởi côn đồ hoặc công an mặc thường phục. Trong các cuộc biểu tình chống Trung Quốc, kịch bản thường được cơ quan chức năng dùng là tạo ra xô xát, móc túi, tranh cãi để biến cuộc biểu tình ôn hòa thành bạo lực, sau đó có cớ để dẹp, để bắt bớ".

- Việt Nam: Biểu tình và bắt bớ
- Việt Nam: Biểu tình để làm gì?

"Đa phần trong các cuộc biểu tình, người dân thường đối mặt với việc sẽ bị phạt tiền theo quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực an ninh, trật tự, an toàn xã hội, hoặc nghiêm trọng hơn thì cơ

quan chức năng sẽ áp tội hình sự 'gây rối trật tự công cộng ảnh hưởng xấu đến an ninh, trật tự, an toàn xã hội' hoặc 'chống người thi hành công vụ',"

"Ngoài ra, việc bị canh gác tại nhà, bị tạm giữ, câu lưu trước hoặc sau khi cuộc biểu tình diễn ra là những khó khăn mà bất kỳ người nào tham gia biểu tình cũng cần chuẩn bị tinh thần đón nhận", bà cho biết thêm.

Người dân phải làm gì?

Trong hoàn cảnh chính quyền tiếp tục duy trì tình trạng pháp lý không rõ ràng, giới thực thi pháp luật không bị giám sát, người dân phải làm gì để đảm bảo quyền biểu tình của mình cũng như bảo vệ an toàn bản thân?

"Tôi nghĩ các luật sư cần khai thác vào quyền tự do biểu đạt chính kiến, tự do biểu tình căn cứ trên Hiến pháp để bảo vệ người biểu tình khi họ bị bắt, bị xét xử", nhà hoạt động Nguyễn Ngọc Như Quỳnh gợi ý.

Nhà hoạt động Nguyễn Trang Nhung cho rằng người đi biểu tình nên trang bị cho mình các kiến thức cơ bản về pháp luật, để khi bị bắt, bị xử phạt có thể yêu cầu cơ quan chức năng giải trình lý do. "Cũng cần có một số phương án khác, ví dụ như trong trường hợp bị bắt giữ, bị xử phạt, đánh đập, có thể nhờ người thân lên tiếng, thông báo với các tổ chức bảo vệ quyền con người. Nếu xác định hành vi của mình không vi phạm pháp luật, không phương hại đến lợi ích của ai, thì cần kiên quyết bảo vệ".

NGUYỄN TRANG NHUNG

Nhà hoạt động Nguyễn Trang Nhung cho rằng người biểu tình cần trang bị kiến thức pháp luật để bảo vệ mình.

Dẫn thực tế Việt Nam không có tòa án độc lập, xét xử vô tư khách quan, người dân khó có công cụ bảo vệ cũng như hành động lạm quyền của phía hành pháp khó bị kiểm soát, luật gia Trịnh Hữu Long nói: "Chính vì thiếu vắng các cơ chế bảo vệ pháp luật như vậy nên người dân muốn bảo vệ quyền của mình thì phải viện đến những cơ chế bên ngoài, chẳng hạn các tổ chức quốc tế, các chính phủ nước ngoài. Đây là điều vô cùng đáng tiếc".

"Khi nào mà số người thực thi và ủng hộ quyền biểu tình đủ đông, thì lúc đó hành vi của chính quyền sẽ phải thay đổi, và thay đổi theo hướng tích cực. Câu chuyện nằm ở việc là mối tương quan sức mạnh giữa người dân và chính quyền. Chúng ta đang nói về pháp luật với một chính quyền chuyên chế, với những người hoàn toàn không tuân thủ ngay cả cái luật, ngay cả bản hiến pháp họ đặt ra. Ở đây không phải là câu chuyện pháp luật. Nó là câu chuyện chính trị", ông phân tích.

- [Biểu tình Hong Kong và một góc nhìn từ Việt Nam](#)
- [10 trí thức VN biểu tình chống TQ: 'Thêm ngọn lửa nhỏ'?](#)

"Người dân nếu mà muốn quyền của mình được tôn trọng không có cách gì khác là phải kiên trì và can đảm thực hiện những quyền mà mình có khi cần thiết, chứ không trông chờ Bộ Công an, không trông chờ Chính phủ, không trông chờ Quốc hội ban cho mình quyền biểu tình".

Theo ông Long, mọi người cần nhận rõ rằng "quyền đã nằm ở mình chứ không nằm ở bất kỳ một đạo luật nào cả". "Khi mà chúng ta có đủ số người thực hành quyền đó, chúng ta sẽ thay đổi được tình hình", ông nhấn mạnh.

Tin liên quan

“
Trong các vụ tụ tập biểu
tình đã phát hiện nhiều
đối tượng hình sự, với
tâm lý “sống ảo”, thích
được thể hiện
”
Bộ trưởng Công an Tô Lâm

VN: Có 'bàn tay đạo diễn' biểu tình chống luật đặc khu?

18 tháng 8 năm 2018

Biểu tình Hong Kong: Việt Nam cần luật biểu tình?

12 tháng 6 năm 2019

VN: Hoãn luật biểu tình vì 'chưa có hòa bình từ 1975'

13 tháng 5 năm 2020
